

Mi volt anno a tűzoltók egyik legfontosabb kéziszerszáma?

A tűzoltók számára már a kezdetektől fogva az egyéni felszerelések részét képezték a balták. Két nagy csoportba oszthatjuk őket. Egyrészt a viseleti eszközként – rangjelzőként – hordott díszbaltákra, másrészt a szerszámként használt funkcionális eszközökre, mint a szivattyúsbalta és a mászóbalta vagy mászócsákány.

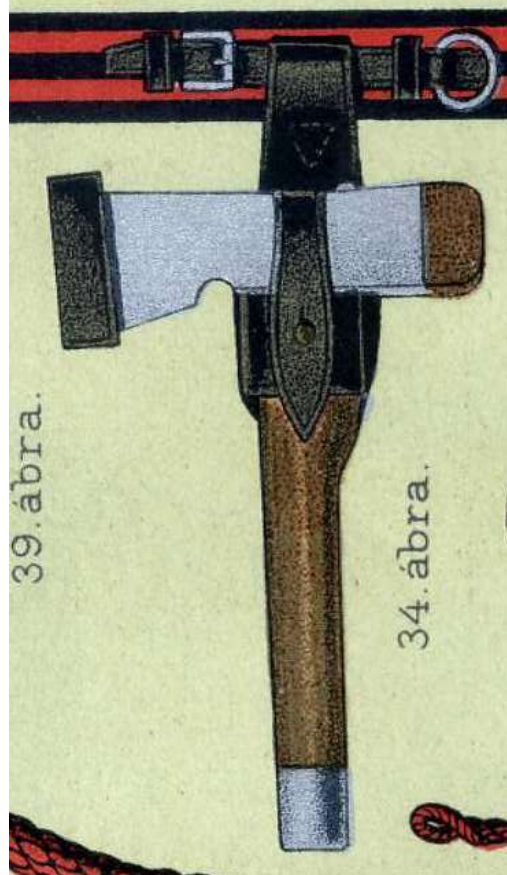
Díszbalta – rangjelző

A balták viselésének rendjét, valamint azok leírását az Egyenruházati Szabályzatok határozták meg.

A viseleti eszközként hordott tisztibalta, „sima kis acélbalta, elől lekerekített éllel, hátul hajlított hegyes csúccsal, fekete sima nyéllel és alul fémhüvelyes gombbal. A nyél két oldalán 1-1 fémlemez, felső részén pedig két acélgűrű van a zárcapcsos hordszíjak beakasztására. A balta élét és csúcsát belül gumi-szalaggal összetartott fekete fényezett bőrtok védi. Viselése a zubbony alatt rejtett szíjon előre álló éllel és hátrafelé néző csúccsal a test bal oldalán úgy, hogy a nyél alsó része kissé hátrafelé hajoljon.” Díszelgésre, rangjelzőként használták. Viselői a parancsnoki, alparancsnoki, szakasparancsnoki, tisztviselői állomány volt.

Tisztibalta

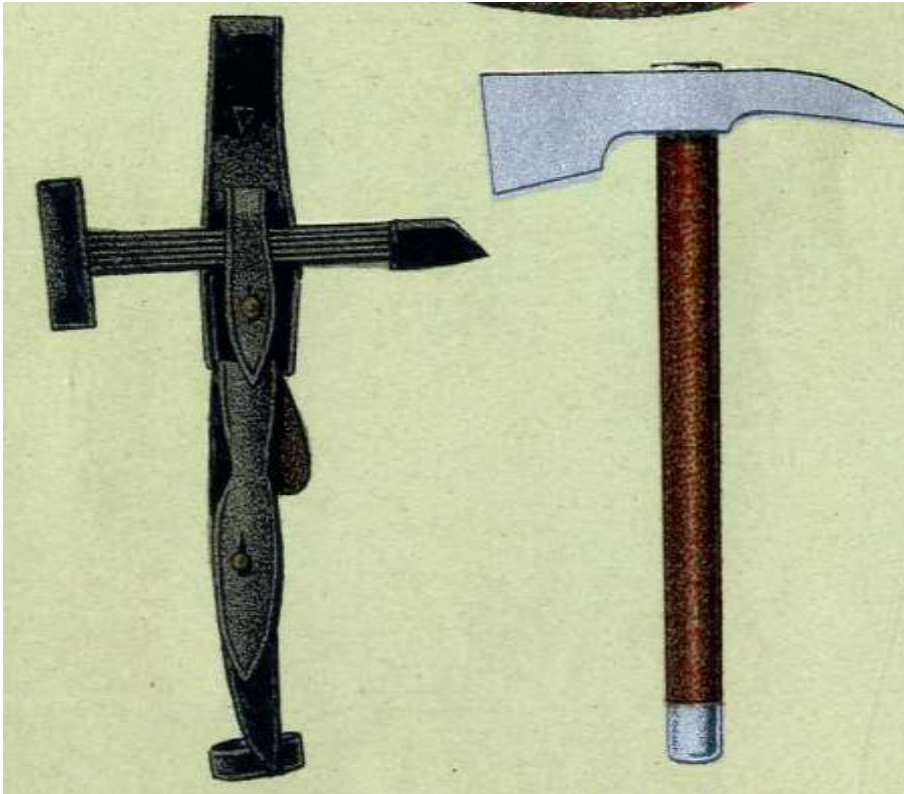
Szivattyús balta

Munkaeszköz

Már funkcionális eszköz a **szivattyús balta** „elől sima élű, hátul erős fokkal, természetes színű nyéllel, a nyél alján sima acélgűrűvel ellátott sima acélbalta, amely erős fekete bőrtokban lóg. A balta fokát gumiszalaggal megerősített bőrtok védi.” A balta fokát kemény fadarabbal látták

el, hogy a szivattyúkezelő a szivattyú rézből készült menetpárjainak tüskéit ütögetve ne tegye tönkre azokat. Egyes típusoknál a nyél végén kovácsoltvas csavarhúzó helyezték el a kisebb javítások, karbantartások elvégzéséhez.

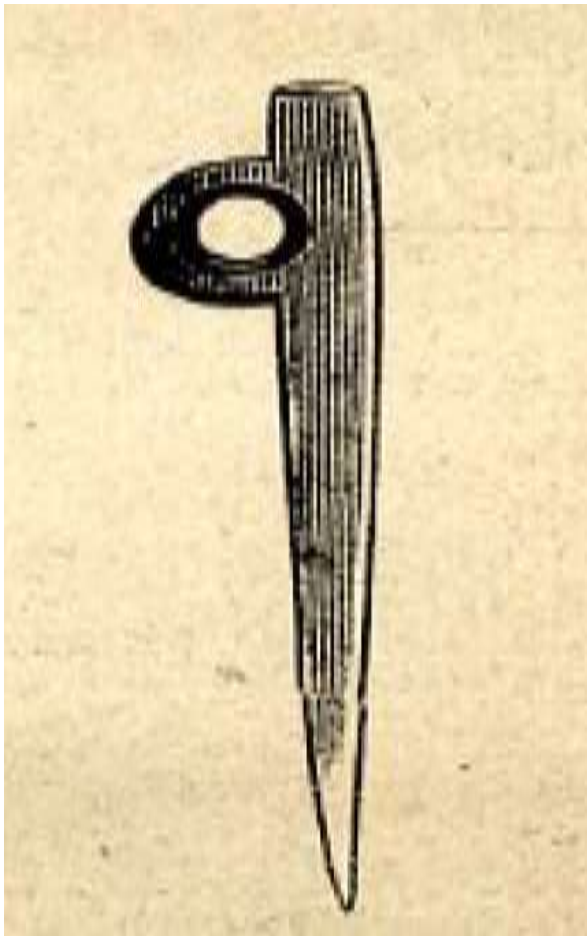
A **mászócsákány** „elől sima élű, hátul hajlított hegyes csúcsú, erős acélbalta, természetes színű nyéllel, a nyél alján sima acélgyűrűvel. A balta erős bőrtokban lóg, élet és hegyét gumiszalaggal megerősített bőrtok védi.” Erősebb keményebb munkák elvégzésére alkalmas eszköz, ajtók kifeszítésére, kisebb fémtárgyak elvágására alkalmas eszköz volt. (3. számú melléklet)

Mászócsákány

A **mentőszeg** a mászócsákány fontos tartozéka volt „egy 140 mm hosszú, négyoldalú, felső részén 15 mm vastag vasszeg, mely felső részén 20 mm átmérőjű füllel van ellátva. Viselése: egy felül hosszú, gomblyukas nyelvvel, középen kiálló sárgarézgombbal, alul pedig erős átfogóval ellátott bőrtokban úgy, hogy előre álló fülén a nyelv keresztül húzva, a gomba beakasztatva. Maga a mentőszeg tokja felső részével a baltatok alsó külső részére van varrva, a tok átfogója pedig a baltanyélre van ráhúzva.” Magasból való mentésnél, menekülésnél, önmentésnél, gerendába verve a mentőkötél rögzítésére volt alkalmas. (4. számú melléklet)

Ez a típusú balta maradt meg napjainkig funkcionális fejlesztésekkel, korszerű anyagok felhasználásával.

Mentőszeg

Mászó csákány mentőszeggel

Felhasznált irodalom

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által a magyarországi tűzoltó testületek számára megállapított szervezeti, egyenruházati, rangjelzési és felszerelési szabályzat. Budapest, 1898. Katasztrófavédelem Központi Múzeumának adattára.

Dr. Berki Imre tanácsos, igazgató
Katasztrófavédelem Központi Múzeuma, Budapest

